

LIBELLENRESERVAAT DE WYLDEMERK EEN FEIT

Precies vijf jaar na de oprichtingsdatum van De Hynstebiter is de oprichting van het Libellenreservaat Wyldemerck één van de hoogtepunten van de werkgroep*. Op zaterdag 12 mei 2007 werd het eerste libellenreservaat van Nederland op originele wijze geopend door dr. Theunis Piersma (Rijksuniversiteit Groningen). Vooraf spraken Peter de Boer (De Hynstebiter) en dr. Theo Verstrael (De Vlinderstichting) de aanwezigen toe en werden de initiatiefnemers bedankt. Dit betrof Staatsbosbeheer, De Vlinderstichting en De Hynstebiter, die het zonder subsidie vanuit het VSB-fonds niet op deze wijze was gelukt.

De Wyldemerck

De Gaasterlandse Wyldemerck kent een roerige en wilde geschiedenis. In vroeger tijden werden hier ruilmarkten, kermis- en paardenrennen gehouden en was het een ontmoetingsplaats voor mensen uit de wijde omgeving. De naam 'Wyldemerck' (wilde markt) is ontstaan doordat het er vaak nogal ruig aan toe ging. Tegenwoordig is het een prachtig natuurgebied waar je al wandelend kunt genieten van de rust en de vele dieren en planten die zich hier thuis voelen.

Wat het gebied vooral zo bijzonder maakt zijn de vele waterpartijen (poeltjes en vennen) die in de jaren zestig zijn ontstaan door zandwinning ten behoeve van de aanleg van de weg Balk-Koudum. Door de aanwezigheid van verschillende watertypen is dit gebied zeer aantrekkelijk voor libellen. Sinds 2003 wordt de

Theunis Piersma opent libellenreservaat 'De Wyldemerck'.

foto: Karin Uilhoorn

Peter de Boer spreekt de aanwezigen toe.

foto: Karin Uilhoorn

libellenfauna onderzocht door de libellenwerkgroep 'De Hynstebiter'. Er is een verbazingwekkend aantal van 34 libellensoorten aangetroffen, waaronder enkele zeldzaamheden als Gevlekte witsnuitlibel, Glassnijder en Vroege glazenmaker (tabel I). Vanwege deze bijzondere soortenrijkdom heeft Staatsbosbeheer besloten om in samenwerking met De Vlinderstichting en De Hynstebiter een libellenreservaat te maken van De Wyldemerck. Het beheer zal in de toekomst gericht zijn op het in stand houden van de bijzondere libellensoorten; hiertoe is een speciaal beheerplan opgesteld.

Officiële opening

Op 12 mei werd het eerste Nederlandse libellenreservaat De Wyldemerck officieel geopend door het eerste informatiepaneel te onthullen. Ter gelegenheid van deze speciale gebeurtenis deelde gast-

heer Staatsbosbeheer koffie met oranje-koek uit. Na afloop werden alle aanwezigen uitgenodigd om nader kennis te maken met de bijzondere libellenfauna. Helaas werkte het weer niet mee en zorgden de sterke bewolking met zo nu en dan enkele regendruppels ervoor dat er nauwelijks libellen werden gezien. Desondanks kon men van alles te weten komen over deze fraai gekleurde en wendbare insecten. Libellen hebben een zeer gespecialiseerde en unieke levenswijze. De aanwezigheid van zoveel libellensoorten in één gebied zegt iets over de kwaliteit van het water en het landschap. Libellen zijn indicatoren bij uitstek van de gezondheid van onze leefomgeving.

Libellenpad

Libellen steken niet. Het zijn vliegende rovers en luchtacrobaten die zich met allerlei kleine muggen en vliegen voeden.

Men zou ze daarom juist nuttige insecten kunnen noemen. Libellen behoren tot de grootste insecten van ons land. Ze houden van zon en zijn op mooie dagen bij tientallen boven het water te vinden. De Wyldemerk is bij uitstek een gebied om van dichtbij kennis te maken met libellen. Daartoe is er een speciale libellenroute in het gebied uitgezet. Het volgen hiervan is een ontdekkingsreis in het leven van deze fantastische insecten. Het libellenpad leidt je langs verschillende poelen en vennen. Op vijf plaatsen staan informatiepanelen met uitleg over de levenswijze van libellen en de herkenning van bepaalde soorten.

In Fryslân

Dat het eerste Nederlandse libellenreservaat juist in Fryslân wordt opgericht is niet verwonderlijk. Onze provincie is vanwege haar waterrijke en gevarieerde landschappelijke karakter bijzonder rijk aan libellensoorten. De Hynstebiter is al jaren actief om de libellenfauna van Fryslân op de kaart te zetten. Door intensief onderzoek is gebleken dat Fryslân een belangrijk Europees bolwerk vormt voor zeldzaamheden als Groene glazenmaker, Noordse winterjuffer, Noordse glazenmaker en Gevlekte glanslibel. Nergens in West-Europa komen deze soorten zo veel voor als in onze provincie. Het Friese landschap herbergt gelukkig nog tal van hoge natuurwaarden. Deze zijn het waard om te behouden en te beschermen, zodat de generaties na ons hier nog tot in lengte van jaren van kunnen genieten. Oprichting van het libellenreservaat is ook bedoeld om aandacht te vragen voor deze 'andere' natuurwaarden in Fryslân.

Publicatie

Van dit bijzondere natuurgebied is een boekje verschenen: 'Wyldemerk - eerste libellenreservaat in Zuidwest-Fryslân (en eerste van Nederland en derde van Europa)', geschreven door Ep van Hijum. Hierin wordt informatie over het gebied gegeven en wordt tevens ingegaan op het leven van libellen. Daarna volgt een beschrijving van de 34 waargenomen soorten. In de laatste 30 bladzijden geeft Ronald van Seijen determinatietabellen van waterjuffers en echte libellen.

Aanwezigen bekijken één van de vijf informatiepanelen.

foto: Karin Uilhoorn

Tabel 1. De 34 waargenomen libellensoorten in De Wyldewerk in de periode 2003-2006; vet weergegeven soorten staan op de Rode lijst.

1	Houtpantserjuffer	18	Bruine glazenmaker
2	Gewone pantserjuffer	19	Vroege glazenmaker
3	Tangpantserjuffer	20	Glassnijder
4	Zwervende pantserjuffer	21	Grote keizerlibel
5	Tengere pantserjuffer	22	Smaragdlibel
6	Maanwaterjuffer	23	Metaalglanslibel
7	Azuurwaterjuffer	24	Viervlek
8	Variabele waterjuffer	25	Platbuik
9	Watersnuffel	26	Gewone oeverlibel
10	Lantaamtje	27	Zwarte heidelibel
11	Tengere grasjuffer	28	Bloedrode heidelibel
12	Grote roodoogjuffer	29	Geelvlekheidelibel
13	Kleine roodoogjuffer	30	Steenrode heidelibel
14	Vuurjuffer	31	Bruinrode heidelibel
15	Koraaljuffer	32	Venwitsnuitlibel
16	Paardenbijter	33	Noordse witsnuitlibel
17	Blauwe glazenmaker	34	Gevlekte witsnuitlibel

www.hynstebiter.nl

E. Peter de Boer (e-mail: anax@home.nl)

Ep van Hijum (e-mail: epvanhijum@hynstebiter.nl)

Anneke Hofstra (e-mail: ahofstra10@chello.nl)

Ronald van Seijen (e-mail: ronaldbonne@hotmail.com)

Leden van De Hynstebiter betalen € 15,00, niet-leden € 20,00 (excl. verzendkosten à € 2,20). Bestelling is mogelijk door het totaalbedrag (dus inclusief de verzendkosten) over te maken op giro 2865873 t.n.v. E. van Hijum - Hynstebiter te Warns onder vermelding van uw adres.

* *Eén van de andere hoogtepunten was de uitgave van de Voorlopige verspreidingsatlas Libellen van Friesland (in 2005). Het volgende hoogtepunt dient zich dit jaar al weer aan: een nieuwe Friese namenlijst van libellen.*